

Archidiecezjalny program duszpasterski

ROK C

**WSPÓLNOTA**  
**Wielki Post i Triduum Paschalne**

*Wierzymy pośród doświadczeń*

Komentarze do niedzielnej  
liturgii słowa

Poznań 2012/2013



## **I niedziela Wielkiego Postu**

**Pwt 26,4-10; Ps 91,1-2.10-15; Rz 10,8-13; Łk 4,1-13**

Bywają w życiu człowieka trudne momenty, gdy diabeł przychodzi z pokusą. Nie musimy się jednak lękać. Wystarczy swoje życie powierzyć Bogu, a On stanie się naszym obrońcą. Jeżeli wyznamy, że Jezus jest Panem, i w swoim sercu uwierzymy, że przyszedł, by pokonać grzech i śmierć, On rozkaże swoim aniołom, by nas strzegli na wszystkich naszych drogach i ofiaruje nam zbawienie.

## **II niedziela Wielkiego Postu**

**Rdz 15,5-12.17-18; Ps 27,1.7-9.13-14; Flp 3,17-4,1; Łk 9,28b-36**

Bóg stawia nas w sytuacjach, których po ludzku nie potrafimy zrozumieć, które nas przerastają. Nie rozumiejąc, boimy się; nie wiemy, co powiedzieć. Jednak Pan oczekuje, iż w tej niepewności nie pozostaniemy bierni. On chce, byśmy Mu zaufali, zwrócili się do Niego, słusznie oczekując, że nam objawi swoją moc. Bóg chce do nas przychodzić w sposób cudowny, przekraczający nasze wyobrażenia. Czy stając wobec Bożych tajemnic, umiemy pójść za Nim, nie znając odpowiedzi?

## **III niedziela Wielkiego Postu**

**Wj 3,1-8a.13-15; Ps 103,1-4.6-8.11; 1 Kor 10,1-6.10-12; Łk 13,1-9**

„Niech przeto ten, komu się zdaje, że stoi, baczy, aby nie upadł”. To wielka rzecz zostać wybranym przez Boga. Ale też wielka odpowiedzialność. Czując Boże powołanie, szczęśliwi, że możemy je realizować, nie zapominajmy, że upadek zawsze jest blisko. Jeśli przestaniemy szukać woli Pana i według niej żyć, możemy szybko zginąć. A śmierć duchowa, która pojawi się szybciej niż ta cielesna, może odebrać nam wszystko, na co pracowaliśmy przez wiele lat. Baczmy, abyśmy nie zmarnowali Bożych darów.

## **IV niedziela Wielkiego Postu**

**Joz 5,9a.10-12; Ps 34,2-7; 2 Kor 5,17-21; Łk 15,1-3.11-32**

Czasami trzeba stracić wszystko, przeżyć w swym życiu pustynię i prawdziwą rozpacz, poznać najgorszy i najstraszliwszy grzech. Po co? By potem przychodząc

do Boga, móc dostrzec, jak wielka i nieskończona jest Jego miłość. Miłość, która wybacza wszystko i raduje się z każdego powrotu. Pan pokazuje mi prawdziwe znaczenie każdego mojego trudu; to czekanie na objawienie się mocy Bożej miłości.

## **V niedziela Wielkiego Postu**

**Iz 43,16-21; Ps 126,1-2.4-6; Flp 3,8-14; J 8,1-11**

„Ja ciebie nie potępiam. – Idź, a od tej chwili już nie grzesz”. Kiedy stajemy przed Bogiem z naszym grzechem, on tam pozostaje – odpuszczony i przekreślony. Bóg chce, aby każdy z nas stał się Nowym Człowiekiem. To co dawne, minęło. Nie powinniśmy wracać do tego, co nam nie wyszło, ale – żyjąc nadzieją na zmartwychwstanie – każdy dzień na nowo budować z Chrystusem.

## **Niedziela Palmowa**

**Iz 50,4-7; Ps 22,8-9.17-20; Flp 2,6-11; Łk 22,14-23,56**

„Ja jestem pośród was jak ten, kto służy”. Chrystus Sługa – trudny i niewygodny obraz Jezusa, który mamy naśladować. Mimo braku win nie cofa się przed niesprawiedliwością, pozwala się bić i obrażać. Bo kocha człowieka i wie, że śmierć i cierpienie są jedyną drogą prowadzącą do odkupienia. Czy jesteśmy gotowi przyjmując wolę Boga, która dla nas samych jest trudna i nieprzyjemna? Czy jest w nas odwaga, by ofiarować siebie dla uświęcenia innych?

*(oprac.) Joanna Krych*

# TRIDUUM PASCHALNE

## Komentarze liturgiczne

*Chrystus ukrzyżowany*

### Wielki Czwartek

#### MSZA WIECZERZY PAŃSKIEJ

##### **Komentarz wstępny (przed rozpoczęciem śpiewu)**

Uroczystą wieczorną Mszą Wieczery Pańskiej rozpoczynamy czas świętego Triduum Paschalnego, czyli trzech świętych dni: od Mszy św. Wieczery Pańskiej w Wielki Czwartek do niesporów Niedzieli Zmartwychwstania. W tym czasie będziemy rozważać trzy największe tajemnice historii zbawienia: Chrystusa Ukrzyżowanego, Chrystusa Pogrzebanego i Chrystusa Zmartwychwstałego. Dziś w kościele katedralnym prezbiterzy naszej diecezji – pod przewodnictwem ks. biskupa (imię) – sprawowali Mszę Krzyżma, podczas której odnowili przyrzeczenia złożone w dniu święceń. Poświęcono także olej katechumenów i dla osób chorych oraz dokonano konsekracji krzyżma św.

Liturgia Wielkiego Czwartku uobecnia ostatnią wieczerzę, w czasie której Chrystus chleb i wino przemienił w swoje Ciało i Krew oraz polecił, aby jego uczniowie czynili podobnie na Jego pamiątkę. Tym samym ustanowił dwa sakramenty: Eucharystię i sakrament kapłaństwa.

Rozpoczynając ten święty czas, otoczmy szczególną modlitwą naszych kapłanów, aby wiernie wypełniali wezwanie Chrystusa. Otwórzmy nasze serca, by zwycięstwo życia nad śmiercią dokonało się w każdym z nas, byśmy potrafili miłować się tak, jak Chrystus nas umiłował.

##### **Przed „Chwała na wysokości Bogu...”**

Za chwilę odśpiewamy hymn „Chwała na wysokości Bogu”, który zabrzmiał po raz pierwszy po 40 dniach Wielkiego Postu. Podczas tego śpiewu rozlegną się wszystkie kościelne dzwony i dzwonki. Po zakończeniu hymnu dzwony (oraz organy) zamilkną. Usłyszymy je dopiero, śpiewając ten sam hymn w Wigilię Paschalną.

### **Przed liturgią słowa**

Dzisiejsza liturgia słowa rozpoczyna się opisem ustanowienia Paschy, czyli ucztę przymierza, podczas której zabija się i spożywa baranka bez skazy. Tak jak krew baranka chroniła Izraelitów przed śmiercią, tak Krew Chrystusa chroni nasze dusze przed zagładą. Jego ofiara jest Nowym Przymierzem, a Eucharystia, którą ustanowił, Nową Paschą. Uczestnictwo w niej winno owocować postawą miłości i służby, którą ukazał nam Chrystus umywający nogi swoim uczniom.

### **Przed obrzędem umywania nóg**

Za chwilę nastąpi obrzęd obmycia nóg, zwany *mandatum*, czyli przykazaniem. Chrystus, myjąc nogi uczniom, pokazuje, że najpiękniejszym wyrazem miłości jest bezinteresowna służba. „Przykazanie nowe daję wam, byście się wzajemnie miłowali, jak ja was umiłowałem” – tak mówi dziś Chrystus do każdego z nas.

### **Przed przygotowaniem darów**

Ustanawiając ucztę Nowego Przymierza, Chrystus polecił, aby składać w ofierze chleb pszenny i wino gronowe. Posłuszni poleceniu Pana, przynosimy do ołtarza chleb i wino, które mocą Ducha Świętego staną się Ciałem i Krwią Zbawiciela. Nasze oczekiwanie na to wydarzenie wyrażmy przez postawę siedzącą i wspólny śpiew.

### **Przed przeniesieniem Najświętszego Sakramentu do ciemnicy**

Przed ukrzyżowaniem Chrystus został pozbawiony szat i opuszczony przez najbliższych. Na znak tego ołtarz obnażono, a Najświętszy Sakrament zostanie zabrany z tabernakulum i przeniesiony do kaplicy (ołtarza przechowywania), tzw. „ciemnicy”. Po uroczystej procesji każdy z nas będzie mógł osobiście adorować Chrystusa obecnego w Najświętszym Sakramencie, dziękując Panu za Jego obecność, za Jego ofiarę, za Jego miłość i służbę.

Adoracja będzie trwała dzisiaj (do godz. ...) i jutro (od godz. ...) przez cały dzień, aż do liturgii męki Pańskiej. Wcześniej będziemy mogli wspólnie rozważyć mękę naszego Pana podczas nabożeństwa drogi krzyżowej.

## **Wielki Piątek**

### **LITURGIA MĘKI PAŃSKIEJ**

#### **Przed liturgią (przed rozpoczęciem śpiewu)**

Wielki Piątek jest jedynym dniem w roku, kiedy nie sprawuje się Eucharystii. W centrum rozważań dnia dzisiejszego znajduje się krzyż, a wierni gromadzą się w świątyniach na wspólne przeżywanie liturgii męki Pańskiej.

Na początku kapłani wraz ze służbą liturgiczną udają się do ołtarza. Tam kapłan(kapłani), padając na twarz, zanosi(zanoszą) do Boga modlitwę przebłagalną za grzechy. W czasie tego aktu modlimy się w postawie klęczącej i zachowujemy pełne czci milczenie.

#### **Przed liturgią słowa**

Dzisiejsza liturgia słowa ukazuje mękę naszego Pana Jezusa Chrystusa, który jest wypełnieniem prorocत्व o cierpiącym Słudze Jahwe z Księgi Proroka Izajasza. Chrystus-Arcykapłan złożył na drzewie krzyża doskonałą ofiarę – swoje życie. Doświadczył poniżenia, odrzucenia i niewyobrażalnego cierpienia: wszystko z miłości do człowieka, do każdego z nas.

#### **Przed modlitwą powszechną**

Dzisiejsza modlitwa powszechna będzie miała wyjątkową formę. Najpierw diakon (kapłan/wyznaczona osoba) zapowie intencję. Następnie wszyscy pomodlimy się w chwili ciszy, po czym kapłan zbierze nasze prośby, wypowiadając słowa kolekty, którą potwierdzimy słowem „Amen”. Chrystus przez śmierć na krzyżu pojednał wszystkich. Ogarnijmy naszą modlitwą potrzeby całego świata.

#### **Przed adoracją krzyża**

Za chwilę nastąpi najważniejszy moment dzisiejszej liturgii. Po ukazaniu krzyża w trzech odsłonach (za każdym razem kapłan będzie odsłaniał część krzyża), na trzykrotny śpiew: „Oto drzewo krzyża, na którym zawisło zbawienie świata”, odpowiemy: „Pójdźmy z pokłonem” i – przyklękając – oddamy cześć krzyżowi. Po odsłonięciu krzyża będziemy osobiście adorować ukrzyżowanego Chrystusa poprzez ucałowanie Jego świętego krzyża. Będziemy to czynić w procesji: w pierwszej kolejności krzyż ucałują celebransi, następnie służba liturgiczna i pozostali wierni.

Za pobożną adorację krzyża możemy dziś dostąpić łaski odpustu zupełnego.

### **Przed Komunią Świętą**

Mimo że dzisiaj nie sprawuje się Eucharystii, dzięki Krwi Chrystusa przelanej na krzyżu dla naszego zbawienia, możemy przyjmować Komunię Świętą, która jest pokarmem na drodze do życia wiecznego.

Komunia Święta będzie udzielana w kilku miejscach (podać gdzie).

### **Przed procesją do grobu Pańskiego**

Ciało Chrystusa, po Jego śmierci na krzyżu, zostało złożone w grobie, a wejście do grobu zabezpieczone głazem; rozstawiono strażę. Dlatego za chwilę Najświętszy Sakrament – Ciało Chrystusa zostanie przeniesione do ołtarza adoracji, tzw. grobu Pańskiego. Przez całą dzisiejszą noc, aż do jutrzejszej celebracji Wigilii Paschalnej, będziemy mogli czuwać przy grobie naszego Pana, oczekując z nadzieją poranka zmartwychwstania.

*Chrystus pogrzebany*

W tym dniu (w Wielką Sobotę) nie sprawuje się liturgii.



## **WIGILIA PASCHALNA**

### **Przed liturgią (przed rozpoczęciem śpiewu)**

Za chwilę rozpocznie się liturgia Wigilii Paschalnej. Jest ona pamiętką największego wydarzenia w historii ludzkości – zmartwychwstania naszego Pana Jezusa Chrystusa, dopełnieniem tego, co rozważaliśmy w ostatnich dniach.

Dzisiejsza liturgia będzie się składać z kilku części. Na początku nastąpi obrzęd światła, czyli poświęcenie ognia, od którego zostanie odpalony paschał – świeca symbolizująca zmartwychwstałego Chrystusa. Następnie będziemy uczestniczyć w rozbudowanej liturgii słowa. Po wysłuchaniu słowa Bożego odnowimy przyrzeczenia chrzcielne. Uroczyste zgromadzenie zakończymy przyjęciem Eucharystii, która nas zjednoczy ze Zmartwychwstałym. Ostatnim aktem dzisiejszej celebracji będzie procesja rezurekcyjna.

Wyciszmy nasze serca w oczekiwaniu na rozpoczęcie najważniejszej liturgii – wigilii paschalnej.

### **Przed obrzędem światła**

Rozpoczyna się obrzęd światła. Na zewnątrz kościoła zostanie poświęcony ogień, źródło światła, od którego kapłan zapali paschał. Kapłan wzniesie go ku górze, intonując: „Światło Chrystusa”, na co odpowiemy: „Bogu niech będą dzięki”. Następnie symbol Chrystusa Zmartwychwstałego zostanie wniesiony do Kościoła. Po drugim wezwaniu kapłana i naszej odpowiedzi zapalamy świece od świec ministrantów i dalej od siebie wzajemnie. Znak ten pokazuje, że jedynym źródłem światła w naszym życiu jest Chrystus, my natomiast mamy dzielić się wiarą z naszymi bliźnimi. Prawdziwość tego symbolu domaga się tego, by nikt nie zapalał świecy za pomocą zapalek czy zapalniczek. Wreszcie gdy kapłan trzeci raz zaintonuje: „Światło Chrystusa”, zapalają się – rozpraszając ciemności nocy – światła w naszej świątyni.

### **Przed orędziem paschalnym**

Za chwilę zostanie uroczystie odśpiewane orędzie paschalne: „Exultet”. Ten piękny hymn zwiastuje panowanie Chrystusa, który jako zwycięzca wyszedł z otchłani. Śpiewu orędzia wysłuchamy z zapalonymi świecami.

### **Przed liturgią słowa**

Dzisiejsza celebracja Bożego słowa odbywa się przy zgaszonych świecach. (Chwila ciszy). Będziemy rozważać historię zbawienia ludzkości, począwszy od stworzenia świata aż do zmartwychwstania. Wyjątkowość tej celebracji polega na tym, że składa się ona z ośmiu części, z których każda jest zbudowana z kilku elementów. Najpierw lektor przeczyta słowo Boże, po nim psalterzysta zaśpiewa psalm, my natomiast włączymy się, śpiewając refren. Następnie – na wezwanie kapłana – wstaniemy i przez chwilę będziemy modlić się w ciszy. Wreszcie kapłan odmówi modlitwę, którą zakończymy słowem: „Amen”.

### **Przed „Chwałą na wysokości Bogu...”**

Na ołtarzu zostały zapalone świece – nasze oczekiwanie zmierza ku końcowi. Za chwilę, przy dźwięku dzwonów, będziemy wielbić Boga, śpiewając ku Jego chwale hymn radości.

### **Przed VIII czytaniem (epistołą)**

Ostatnie z dzisiejszych czytań jest nazywane epistołą lub czytaniem epistolarnym. Oznacza to, że jest ono zaczerpnięte z listu apostołskiego. Święty Paweł naucza, że podczas chrztu świętego zostaliśmy zanurzeni w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa, obdarzeni nowym życiem. Po tym czytaniu zaśpiewamy wspólnie psalm allelujacyjny, wyrażając radość ze zwycięstwa życia nad śmiercią i witając zmartwychwstałego Pana.

### **Przed liturgią chrzcielną („Litania do wszystkich świętych”)**

Następuje liturgia chrzcielna. Będziemy w niej prosić grono zabawionych – wszystkich świętych, aby wspierali nas na drodze nowego życia, jakim obdarzył nas nasz Zbawiciel. Po zakończeniu litanii kapłan dokona poświęcenia wody chrzcielnej. Wsłuchajmy się w słowa wypowiedzianej przez niego modlitwy, niezwykle bogatej w treści naszej wiary.

Liturgię chrzcielną będziemy przeżywać z zapalonymi świecami. Litanie zaśpiewamy w postawie klęczącej, następnie wstaniemy, by odnowić przyrzeczenia chrztu świętego.

### **Przed liturgią eucharystyczną (przygotowaniem darów)**

Rozpoczyna się liturgia eucharystyczna, w czasie której na ołtarzu dokona się misterium paschalne, czyli przejście Chrystusa ze śmierci do życia. Przyjmując Ko-

munie Świętą – uwielbione Ciało i Krew Jezusa Chrystusa, jednoczymy się z Nim, naszym Zbawicielem i Odkupicielem.

### **Przed procesją rezurekcyjną**

Ostatnim aktem wigilii paschalnej jest procesja rezurekcyjna. Na krzyżu, który będzie niesiony na jej czele, zobaczymy czerwoną stułę symbolizującą zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Podążając za krzyżem, dajemy świadectwo naszej wiary. Chcemy kroczyć za Chrystusem nie tylko w świątyni, ale również w życiu codziennym, niezależnie od okoliczności, które nas w życiu spotkają.

## **Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego**

### **MSZA W DZIEŃ**

#### **Przed liturgią (przed rozpoczęciem śpiewu)**

Po wyjątkowej nocy, podczas której uczestniczyliśmy w wigilii paschalnej, dzisiaj raz jeszcze pochylimy się nad tajemnicą grobu Pańskiego, tym razem pustego, ponieważ nasz Pan zmartwychwstał.

#### **Przed sekwencją (po II czytaniu)**

Za chwilę wysłuchamy (odśpiewamy) sekwencję wielkanocną, czyli uroczysty hymn opowiadający o zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa. (Powstańmy).

*(oprac.) Patrycja Kulczewska*